

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**DE CAPTIVITATE BABYLONICA ECCLIESIÆ, præludium
Martini Lutheri.**

Luther, Martin

Vuittembergæ, [ca. 1520]

De Sacramento Extremæ Vnctionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34722

Concedo vt Characterem hunc papa imprimat ignorāte Christo, sitq; hoc ipso Sacerdos eo consecratus, non tam Christi quam Papæ perpetuus seruus & captiuus sicut est dies hæc. Cæterum nisi fallor, si ruat hoc sacramentum & commentum aliquando, vix subsistet ipse papatus cum suis characteribus, redibitq; ad nos læta libertas qua nos omnes æquales esse quocunq; iure intelligemus, & excusso tyrannidis iugo sciemus, quod qui Christianus est, Christum habet, qui christum habet omnia quæ christi sunt habet, omnia potēs, de quo plura & robustius, vbi ista amicis meis papistis displicere sensero.

DE SACRAMENTO EXTREMAE VNCTIONIS.

Huic vngendorum infirmorum ritui, duas additiones sese dignas addiderunt Theologi nostri, Vnā quod sacramentum appellant. Alteram quod extremā faciunt, sitq; nunc sacramentū extremæ vnctionis que nisi in extremo vitæ agentibus periculo dari non debeat, Forte (vt sunt arguti Dialectici) re latiuam fecerunt ad vnctionem primi baptismi: & sequentes duas Confirmationis & ordinis. Verum habent hic quod in hos mihi retundant. Nempe quod autoritate Iacobi Apostoli: hic promissio & signum sit: quibus ego sacramentum constitui: hætenus dixi. Dicit enim. Si infirmatur quis in vobis inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum: vngentes eum oleo in nomine domini, Et oratio fidei saluabit infirmum & alleuiabit eum Dominus: & si in peccatis sit remittentur ei. Ecce inquit promissio remissionis peccatorum: & signū olei.

P Ego autē

Iudiciū de
Ep̄la Iaco
bi.

Ego autem dico si vsp̄iam delyratum est, hoc lo
co præcipue delyratum est. Omitto enim quod hanc
epistolam non esse apostoli Iacobi nec apostolico spiri
tu dignam multi valde probabiliter asserant, licet con
suetudine auctoritatem cuiuscunq; sit, obtinuerit. Ta
men si etiam esset Apostoli Iacobi, dicerem non licere
Apostolum sua auctoritate sacramentum instituere: id
est diuinam promissionem cum adiuncto signo dare.
Hoc enim ad christum solum pertinebat. Sic Paulus
sele accepisse a domino dicit sacramentum Eucharis
tiæ & missum non vt baptisset, sed vt euāgelisset: Nus
quam autem legitur in euangelio, vnctionis istius ex
tremæ sacramentum. Sed missa faciamus & ista Apo
stoli siue quisquis fuerit epistolæ autor, ipsa videamus
verba, & simul videbimus. quam nihil eo obseruarint
ij qui sacramenta auxerunt.

Primum: Si verum putant & seruandum quod
Apostolus dicit, qua auctoritate mutant & resistunt?
Cur faciunt ipsi extremam & singularem vnctionem
ex ea, quam Apostolus voluit esse generalem: neq; eni
Apostolus, Extremam esse voluit, & solum morituris
dandam. Sed absolute dicit, Si quis infirmatur non di
cit, Si quis moritur. Neq; enim curo quid Dionysij ec
clesiastica hierarchia hic sapiat ipsa Apostoli verba a
perta sunt, quibus & ille & isti pariter nituntur, & ta
men non sequuntur, vt appareat eos non auctoritate vlti
la, sed suo arbitrio, ex verbis apostoli male intellectis sa
cramētū & vnctionē extremā fecisse, cū iniuria cetero
rū infirmorū, quibus vi propria abstulerunt vngēdi be
neficiū ab apostolo statutum.

Sed illud

Sed illud pulchrius, Q^d pmissio apostoli expres-
se dicit. Oratio fidei saluabit infirmū & alleuiabit eū
dñs &c. Vide apostolus in hoc vngi & orari præcipit,
vt infirmus sanetur & alleuietur, hoc est non moriatur
nec sit extrema vnctio. quod & vsq; hodie probant pre-
ces inter vngēdū dicte, quæ infirmū restitui petūt, illi
cōtra dicūt nō esse dandā vnctionē nisi discessuris, hoc
est vt non sanētur & alleuiētur. Nisi res ista esset seria,
quis risum queat tenere super tam bellis, aptis & sanis
Apostolicorum verborum glosis. Nōne hic aperte de-
prehēdit insipiētia Sophistica, quæ vt hoc loco, ita mul-
tis alijs hoc affirmat q^d negat scriptura, hoc negat q^d
illa affirmat? Quin igitur gratias agimus tam eximijs
magistris nostris? Recte igit dixi nusquā insignius eē
delyratum ab illis quam hoc loco.

Vt^{er}ius si vnctio ista sacramentum est: debet sine
dubio esse (vt dicunt) efficax signum quod signat & pro-
mittit. At sanitatē & restitutionē infirmi promittit: vt
stāt apta verba O^{rō} fidei saluabit infirmū: & alleuiabit eū
dñs Quis aut nō videt hāc pmissionē ī paucis: imo nul-
lis impleri. Inter mille eī vix vnus restituit idq; nō sacro
sed naturę v^l medicie bñficio fieri putat: nā sacro cōtra-
riā vi tribuūt. Quid ergo dicemus aut Apl's hac pmissi-
ōe mētī aut vnctio sacm nō erit. Promissio em sacra-
lis certa est. At hęc ī maiori parte fallit. Quin vt iterū
Theologorum istorū prudentiā & vigilantiam cogno-
scamus: ideo extremā esse volunt vnctionē: ne stet ista
promissio: hoc est ne sacramentum sit sacramentum.

Si enim extrema est non sanat, sed cedit infirmitati, Si
autē sanat extrema esse non debet. Ita sūt horum Magi

P. ij strorum

strorum interpretatione, vt Iacobus intelligatur sibi ip-
si contradixisse, & ne sacramentum institueret, Sacra-
mentum instituisse/ dum ideo extremā volunt vñctio-
nem vt non sit verum sanari p̄ eam infirmum quod il-
le statuit. Si hoc non est insanire, rogo quid ē insanire?

Contingit his illud Apostoli. j. Timo. j. Volentes es-
se legis doctores, cū ignorent quid loquātur aut de q̄-
bus affirmant, Sic oīa citra iudicium legunt & sequūt
Eadem enim oscitātia, & Confessionē auricularem ex
hoc Ap̄lo hauserūt dicēte, Cōfitemini alterutrū pecca-
ta v̄ra. Sed nec hoc seruant isti, quod Apostolus iubet
presbyteros Ecclesiæ induci & super infirmum orari.
Vix vnus sacerdotulus nunc mittit, cū Ap̄ls velit mul-
tos adesse nō p̄pter vñctionē sed p̄pter orōnē: vñ dicit
Orō fidei saluabit infirmū &c. q̄q̄ incertū est mihi: an
sacerdotes velit intelligi: cū dicat presbiteros, id est se-
niores. Neq; enim continuo sacerdos aut minister est:
qui senior est quo suspirari possis Apostolorum voluit
se: vt seniores & grauiores in ecclesia v̄sitarēt infirmū
qui opus misericordię facientes & in fide orantes eum
sanarent: quanq̄ negari non possit Ecclesias olim a Se-
nioribus fuisse rectas absq; istis ordinationibus & cōse-
crationibus: propter etatem & longum rerum vsum in
hoc electis.

Quare hanc vñctionem eandem ego esse arbitror
quæ Marci sexto. de Apostolis scribitur. Et vngēbant
oleo multos ægrotos & sanabant: ritum scilicet quen-
dam primitiū Ecclesię quo miracula faciebant super
infirmis qui iam dudum defecit: quemadmodū & mar-
ci vltimo, Christus donat credentibus vt serpentes tol-
lant

lant, & super ægros manus ponant &c, Ex quibus ver-
bis mirum est quod non eiam sacramenta fecerint cū
sint similis virtutis & promissionis. cum verbis his Ia-
cobi. Non ergo sacramentum est extrema ista, id est fi-
cta vnctio, sed consilium Iacobi quo possit qui velit vt
sumptum ac relictum ex euangelio Marci sexto, vt di-
xi. Neq; enim credo datum infirmis quibusuis, cum ec-
clesia gloria sit infirmitas, & mors lucrum. Sed his tan-
tum qui impattentius & rudi fide infirmitatem ferrent
Quos ideo reliquit dominus, vt in eis miracula & vir-
tus fidei emerent.

Ex hoc ipsum caute: ac de industria Iacobus pro-
uidit: dum promissionem sanitatis & remissionis pec-
catorum non tribuit vnctioni: sed orationi fidei. Sic eni
dicit, Et oratio fidei saluabit infirmum & alleuiabit eū
dominus, & si in peccatis fuerit remittentur ei. Sacra-
mentum enim non exigit orationem aut fidem mini-
stri, cum impius etiam baptiset & consecret absq; ora-
tione. Sed nititur in sola promissione & institutione
dei exigens fidem suscipientis. In nostræ autem extre-
mæ vnctionis hodiernæ vsu vbi est oratio fidei? Quis
ea fide orat super infirmum, vt non hæsitet eum resti-
tui? Nam talem orationem fidei Iacobus hic describit,
de qua & i principio dixerat. Postulet autem in fide ni-
hil hæsitans. Et christus: Quæcunq; petieritis, credi-
te quia accipietis & fiet vobis.

Prorsus non est dubium si hodie quoq; talis ora-
tio fieret sup infirmū, id est a senioribus grauioribus &
P iij sanctis

sanctis viris: plena fide sanari quotquot vellemus. Fides enim quod non posset. At nos fide hac neglecta (quam maxime exigit hæc Apostoli auctoritas) deinde quod uis sacerdotum vulgus per Presbyteros: viros scilicet ætate & fide prestantes intelligimus. Deinde Extremam e quotidiana aut libera vnctione facimus, tandem effectum promissæ ab Apostolo sanitatis non solum non impetramus sed etiam contrario effectu euacuamus. Nihil tamen minus iactamus nostrum Sacramentum immo figmentum, hac Apostoli sententia plusquam per bis dyapason repugnante, fundari & pbari. O Theologos

Igitur hoc vnctionis extremæ nostrum sacramentum non damno sed hoc esse quod ab Apostolo Iacobo præscribitur. constanter nego: cum nec forma: nec usus nec virtus: nec finis eius cum nostro consentiat. Numerabimus tamen ipsum inter ea sacramenta quæ nos constituimus ut sunt salis: & aquæ consecratio & aspsio. Neque enim negare possumus Creaturam quamlibet per verbum & Orationem sanctificari quod Apostolus Paulus nos docet: ita non negamus per extremam vnctionem dari remissionem & pacem, non quia sacramentum sit diuinitus institutum. sed quia suscipiens ita credit sibi fieri. Fides enim susipientis non errat: quantumlibet minister erret. Si enim ioco baptisans aut absolvens hoc est non absolvens (quantum ad ministrum pertinet) reuera absoluit & baptisat: si credat baptisandus & absoluendus: quanto magis ungetur extrema vnctione pacificat: etiam si reuera non pacificet si ministerium spectes: cum nullum sit ibi sacramentum. Fides enim vncti etiam hoc accipit quod conferens aut non potuit: aut non voluit

Extremam
vnctionem
non dam-
nandam

non voluit dare. Sufficit enim vnctio verbum audire & credere, quicquid enim credimus nos accepturos esse id reuera accipimus quicquid agat non agat: simulet, aut iocetur minister. Stat enim Christi sententia, Credenti omnia possibilis sunt. Et iterum. Fiat tibi sicut credidisti. Verum Sophistæ nostrî de hac fide nihil in sacramentis tractant: sed in virtutibus ipsi sacramentorum: totis studijs nugantur semper discentes: & nunquam ad scientiam veritatis peruenientes.

Profuit tamen hanc vnctionem factam esse extremam: quia hoc beneficio minime omnium vexata ac subiecta est tyrannidi & quæstui, relicta scilicet hac vna misericordia morituris vt libere possint inungi, etiam non confessi & communicati. Quæ si permansisset quotidiana: præsertim si & infirmos sanasset: etiã si peccata non tulisset: quos putas orbis terrarum non haberent hodie Pontifices qui vnus Pœnitentiæ sacramento: & clauibus: Ac ordinis sacramento: tanti euaserunt Imperatores & principes? At nunc foeliciter habet: quod sicut oronem fidei contemnunt: ita nullum infirmum sanant: & e veteri ritu nouum sibi finxerunt sacramentum.

Hæc de quatuor istis sacramentis nunc satis fuerint quæ scio quam sint displicitura ijs: qui numerum & vsum sacramentorum: Non e scripturis sacris, sed e Romana Romana sede putant petendos esse. Quasi Romana sede, des Sacramenta ista dederit: ac non potius acceperit e Scholis vniuersitatum: quibus & omnia quæ habet sine controuersia debet.

Neque ei staretyranis Papistica tãta: nisi tã accipisset ab vniuers-

abvniuersitatibus cū vix fuerit inter celebres episcopa-
tus alius quispiam qui minus habuerit eruditorum pō-
tificum. Vi dolo ac superstitione tantum, cæteris hac-
tenus præualuit. Qui enim ante mille annos in ea se-
de, sederunt, tanto interuallo ab ijs : qui interim cre-
uerunt distant, vt aut illos, aut hos cogaris negare Ro-
manos pontifices.

Sunt præterea nonnulla alia quæ inter sacramē-
ta videantur censerī posse. Nempe omnia illa quibus
facta est promissio diuina. Qualia sunt, Oratio, Ver-
bum Crucis. Nam christus orantibus promisit exaudi-
tionē in multis locis, præsertim Luce. xj. vbi parabolis mul-
tis ad orandum nos inuitat. Et de verbo, Beati qui au-
diunt verbum dei & custodiunt illud. Quis autem per-
censeat quoties tribulatis patientibus: humiliatis pro-
mittat adiutorium & gloriam: immo quis enumeret
omnes dei promissiones cū tota scriptura hoc agat, vt
nos ad fidem prouocet: hinc præceptis & minis vrgens
illinc promissionibus & consolationibus inuitans. Si-
quidem omnia quæ scripta sunt, aut præcepta, aut pro-
missa sunt: præcepta humiliant superbos exactionibus
suis, promissa exaltant humiliatos remissionibus suis.

Proprie tamen ea sacramenta vocari visum est,
quæ annexis signis promissa sunt. Cætera quia si-
gnis alligata non sunt nuda promissa sunt. Quo fit
vt si rigide loqui volumus, tantum duo sunt in Ec-
clesia dei sacramenta, Baptismus & panis, cun in his
solis & institutum diuinitus signum & promissionem
remissionis peccatorum videamus. Nam pœnitentiæ
sacramentum, quod ego his duobus accessui signo visibi-
bili &

bilis & diuinitus instituto caret, & aliud non esse dixi,
quam viam ac reditum ad baptismum. Sed nec schola-
stici dicere possunt, suam diffinitionem posse conueni-
re poenitentiae, qui & ipsi sacramento signum visi-
bile ascribunt, quod formam ingerat sensibus, eius rei
quam, inuisibiliter operatur. At poenitentia seu ab-
solutio tale signum nullum habet quare & ipsi cogent
propria diffinitione, aut negare poenitentiam esse sacra-
mentum, & sic numerum eorum imminuere, aut aliam
sacramentorum afferre diffinitionem.

Baptismus autem quem toti vitae tribuimus Recte
pro omnibus sacramentis satis erit, quibus in vita uti
debeamus. Panis autem vere morientium & exceden-
tium sacramentum. Siquidem in eo transitum Chri-
sti ex hoc mundo memoramur, ut ipsum imitemur, &
sic distribuamus haec duo sacramenta, ut baptismus ini-
tio & totius vitae cursui. Panis autem termino & morti
deputetur. Atque christianus utroque exerceatur in hoc cor-
pusculo, donec plene baptisatus & roboratus transeat
in hoc mundo. natus in aeternam nouam vitam madu-
caturus cum christo in regno patris sui, sicut in coena
promisit dicens. Amen dico vobis. A modo non bibam
de hoc genimine vitis donec impleatur in regno dei, ut
aperte videatur sacramentum panis ad futuram vitam
acceptandam instituisse. Tunc enim re vtriusque sacramen-
ti impleta, cessabit baptismus & panis.

Finem hic faciam huius praeludij, quod pijs om-
nibus qui synceram scripturae intelligentiam germa-
numque sacramentorum usum desiderant, nosse libens
& gaudens offero. Est enim non parui momenti donum
nosse ea

nosse ea quæ nobis data sunt. vt. j. Corinthi. ij. dicitur
& qua ratione donatis vtî oporteat Hoc enim spiritus
iudicio instructi non faciliter innitemur ijs que secus
habent. Has duas res cum nobis Theologi nostri nus-
q̄ dederint, quin ve vt data opera obscurarint egosi de-
di certe id feci ne obscurarem, & alijs occasionem p̄bui
meliora cogitandi. Conatus meus saltem fuit vt exhi-
berem vtrunq; Non tamen omnia possumus omnes.
Impijs vero & qui pro diuinis sua nobis pertinaci tyrā-
nide inculcant, fidens & liber ista obrudo nihil mora-
tus idoctam ferociam. quāq; & ipsis optem sanum sen-
sum & eorum studia non contemnam, sed tm̄ a legitimi-
s ac veris Christianis discernam.

Auditum enim audio, paratas esse denuo i me bul-
las & diras Papisticas: quibus ad reuocationem vrgear
aut Hæreticus declarer. Quæ si vera sūt hūc libellū vo-
lo partem esse reuocationis meæ futuræ: ne suam tyran-
nidem frustra inflatam queratur: reliquam partem p̄-
pediem eruditus sum talem (Christo propitio) qualem
hactenus non viderit nec audierit Romana sedes, obe-
dientiam meam abunde testaturus, In nomine Domi-
ni nostri Iesu Christi. Amen.

Hostis Herodes impie
Christum venire quid times?
Non arripit mortalia,
Qui regna dat coelestia.